

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ:
СТРАТЕГІЯ, СПІВПРАЦЯ, ОБМІН

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня

Силабус вибіркового освітнього компонента «Міжкультурна комунікація, стратегія, співпраця, обмін» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня. 29 серпня 2024 року

Розробник:

Кравченко Світлана Іванівна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри соціальних комунікацій.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

доц. Кошелюк О. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 /4		Рік навчання: 1
		Семестр: 1-ий
		Лекції: 10 год.
		Практичні: 14 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота: 88 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Кравченко Світлана Іванівна,.

доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри соціальних комунікацій
Контактна інформація : +380508080292

Ел. пошта: Kravchenko.Svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять (розклад за посиланням): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. **«Міжкультурна комунікація: стратегія, співпраця, обмін»** - це вибіркового освітній компонент дисципліна, яка пропонує вивчення закономірностей і специфіки обміну інформацією між носіями різних культур. Міжкультурна комунікація розглядається як вид соціокомунікативної діяльності, передбачається знайомство із її різними напрямками і формами – між державами, суспільними групами та індивідами, а також із її атрибутами.
2. **Метою** є вивчення теоретичних і практичних аспектів міжкультурної комунікації, знань, навиків та інструментів міжкультурного діалогу, форм співпраці та обміну між різними народами.

Завдання передбачають:

- Знайомство із теорією та основними категоріями міжкультурної комунікації;
- Окреслення місця української культури в системі світових культур ;
- Вивчення особливостей міжкультурного обміну на міждержавному (міжнародному) рівні, груповому (у різних сферах суспільного життя) та індивідуальному;
- Знайомство із перебігом міждержавних і міжнаціональних контактів України із сусідніми народами у XX-XXI ст. в контексті світових геополітичних процесів;

- Окреслення ролі мас-медіа у формуванні та руйнуванні стереотипів масової свідомості й перебігу міжнаціонального культурного діалогу;
- Знайомство із явищем полікультурності та формами взаємодії у міжкультурній комунікації, міжкультурними (міжетнічними) конфліктами та їх висвітленням у медіа.

3. **Компетентності**, які забезпечує освітній компонент:

ІК - Здатність розв'язувати складні завдання і вирішувати складні проблеми у галузі журналістики і соціальних комунікацій, проводити дослідження та запроваджувати інновації у невизначених умовах і вимогах у сфері медіа, володіти інформаційно-комунікаційними технологіями для здійснення практичної професійної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу проблем і ситуацій, до пошуку, збирання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою усно і письмово, використовувати іноземні мови у своїй професійній діяльності.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення, знаходити переконливі аргументи для партнерів і колег у їх правильності, бути критичним і самокритичним.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, спілкуватися з колегами, аналізувати отримані результати.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у професійній діяльності із \ врахуванням знань із різних сфер суспільного життя, володіти глибокими знаннями з різних галузей, створювати інформаційний контент у різних тематичних напрямках і для різних видів медіа.

СК03. Здатність приймати ефективні рішення, виконувати складні журналістські завдання і вирішувати складні суспільно-комунікативні проблеми у нестандартних умовах і непередбачуваних ситуаціях, володіти навичками журналістської роботи в екстремальних ситуаціях, в умовах неповної чи недостатньої інформації та суперечливих вимог, володіти навичками інформаційної, психологічної та медіабезпеки.

СК05. Здатність оперативно збирати інформацію, використовуючи різноманітні комунікативні навички, відокремлювати факти від коментарів, перевіряти інформацію, дотримуватись професійних стандартів і журналістської етики, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, вміло й професійно поєднувати різні форми передачі контенту з використанням сучасних інформаційних технологій.

Програмні результати навчання:

ПР03. Вміти проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення інформації з різних джерел, перевіряти її на достовірність, відстоювати власну професійну позицію, критично оцінювати свій журналістський матеріал та медіапродукт своїх колег, спираючись на правові та етичні норми і професійні стандарти.

ПР04. Використовувати державну мову та іноземні мови у своїй професійній діяльності.

ПР12. Здійснювати пошук необхідних знань для планування журналістських матеріалів для різних соціальних груп населення, враховуючи соціальні запити суспільства, розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проєкти у сфері журналістики.

ПР14. Вміти застосовувати нові підходи у ситуаціях зміни професійного середовища, оновлювати професійні компетенції для вирішення різноманітних проблемних комунікативних ситуацій.

ПР15. Здійснювати комунікацію з колегами, планувати та виконувати самостійну і командну роботу.

Soft skills:

вміння критично мислити;

вміння працювати в команді;

вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр. з.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Міжкультурна комунікація як знання і практична діяльність						
Тема 1. Міжкультурна комунікація як вид соціокомунікативної діяльності		2	2	18	-	10
Тема 2. Акультурація як процес засвоєння чужої культури. Українці в інокультурних середовищах		2	4	12	2	20
Тема 3. Діалог культур як основа міжкультурної комунікації		2	2	18	2	10
Разом за модулем 1		6	8	48	4	40
Змістовий модуль 2. Україна в міжнародних відносинах XX-XXI ст.						

Тема 4. Україна і Польща в геополітиці минулого і сучасності: загрози і виклики		2	2	20	2	10
Тема 5. Історія стосунків Україна-Росія: стратегії міжкультурної комунікації упродовж століть		2	4	20	2	20
Разом за модулем 2		4	6	40	4	30
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота: аналітичне есе, рецензія-роздум						30
Всього годин/Балів		10	14	88	8	100

Методи контролю: дискусія, усне опитування, аналітичне есе, рецензія-роздум.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

- Опрацювання навчальної літератури за темами практичних занять.
- Перегляд відеоматеріалів та їх аналіз:

<https://odkryjsviat.com/ua/> Відкрий Світ

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/guatape-colombia/> Колумбія

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/dziewczyna-z-plywajacej-wyspy-titicaca-peru/>

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/nepal-working-women-and-gender-equality/> Пер
Непал

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/india-portraits-vol-1/> Індія

<https://odkryjsviat.com/ua/videos/india-portraits-vol-2/>

Фільми Єжи Гофмана Від Русі до України. Народження нації

1. <https://vimeo.com/16172452>

2. <https://vimeo.com/16175538>

3. <https://vimeo.com/16561745>

4. <https://vimeo.com/724996807>

Фільм про ситуацію напередодні II світової війни

https://www.youtube.com/watch?v=xO7bjchwhLs&ab_channel=UATVChannel

Фільм «Срібна земля»

https://www.youtube.com/watch?v=3b6VQWP160g&ab_channel=UA%3A%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%B9

Фільм «Україна у другій світовій війні»

https://www.youtube.com/watch?v=eqVNUF-Pg9s&ab_channel=UATVChannel

IV. Політика оцінювання

З інформацією про засади поточного та підсумкового оцінювання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки можна ознайомитися на сайті університету.

([«Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#))

Здобувач вищої освіти обов'язково має дотримуватися Кодексу академічної доброчесності. Роботи здобувачів повинні бути їх оригінальними дослідженнями та особистими міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять із поважних причин і за умови відпрацювання у дні консультацій. Здобувачі освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття і в будь-якому випадку зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених дисципліною. Студенти, які навчаються за індивідуальним планом, зобов'язані відвідувати практичні заняття. Якщо графік їхньої роботи не дозволяє це зробити, вони повинні відпрацьовувати теми практичних занять із дисципліни на визначених консультаціях. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Якщо у студентів виникають питання, то вони можуть звернутись із ними до викладача. Викладач призначить консультації, які потрібні для роз'яснення незрозумілих питань, для відпрацювання пропущених занять, для перевірки виконання самостійних завдань.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії. Якщо здобувач не склав екзамен (залік) з першого разу, то має можливість перескладати його ще двічі.

Під час вивчення курсу визнаються результати навчання, отримані в неформальній(професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом.

V. Підсумковий контроль – залік

70 балів – максимальний бал практичні заняття

15 балів – Модульна контрольна робота 1.

Написати **аналітичне есе**.

Вимоги до тексту:

Самостійність, оригінальність, аргументованість, використання фактів історії, політики, культури, аналіз і виокремлення позитивних і негативних аспектів проблеми, власний висновок

15 балів – Модульна контрольна робота 2.

Написати рецензію – роздум на один із фільмів зі списку відеоматеріалів, запропонованих до планів практичних занять з «Міжкультурної комунікації»

Вимоги до тексту:

Самостійність, оригінальність, аналіз відеоматеріалу з точки зору міжкультурної комунікації, особисті враження і думки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література та інтернет-джерела:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К., 2007. <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/sloynyk>
2. Біблер В. Діалог культур. Філософія. file:///C:/Users/User/Downloads/Psis_2015_3_16.pdf
3. Греля-Кравченко С. Юзеф Лободовський – митець, мислитель, бунтар та українофіл. Життя і творчість. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19365>
4. Жайворонок В.В. Знаки української культури: словник-довідник. К.: Довіра, 2006.
5. Загороднова В. Основи міжкультурної комунікації. <https://dspace.bdpu.org/bitstream/123456789/696/1/Osnovy%20mizhkulturnoi%20komunikatsii.pdf>
6. Кравченко С. І. Періодичні видання Польщі 20-30-х років XX ст. у світлі суспільно-культурних процесів міжвоєнної доби: літературна комунікація, польсько-український діалог. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13469>
7. Лободовський Ю. Проти упирів минулого. https://shron1.chtyvo.org.ua/Lobodovskyi_Yuzef/Prot_yupyriv_mynuloho_Dumky_pro_Polschu_ta_Ukrainu.pdf?PHPSESSID=mesbibjrb2n9r9vdbch8t1mnr1
8. Львовчикіна А.М. Етнопсихологія. <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/n135.pdf>
9. Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. К. :ВЦ «Академія», 2012. <https://studfile.net/preview/9008838/>
10. Попович М. Нарис історії культури України, Київ, 1998
11. Почепцов Г. Г. «Сучасні інформаційні війни». Видавничий дім «Києво-Могилянська академія, 2015.
12. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб. / П. Вербицька, Н. Голосова, В. Дяків та ін. ; [ред.: О. Міхєєва, О. Ковалевська] ; Всеукр. асоц. викл. історії та сусп. дисциплін «Нова доба». Львів: ЗУКЦ, 2013 // www.novadoba.org.ua/library-spilna-istoriya-dialog-kultur-ua

Відеоматеріали до курсу «Міжкультурна комунікація»:

Фільми Єжи Гофмана Україна – становлення нації

Фільм 1. Від Русі до України. – <https://vimeo.com/16172452>

Фільм 2. Україна чи Малоросія? – <https://vimeo.com/16175538>

Фільм 3. Навіки разом. – <https://vimeo.com/16561745>

Фільм 4. Незалежність. – <https://vimeo.com/724996807>

Фільм про ситуацію напередодні II світової війни

https://www.youtube.com/watch?v=xO7bjchwhLs&ab_channel=UATVChannel

Фільм «Срібна земля»

https://www.youtube.com/watch?v=3b6VQWP160g&ab_channel=UA%3A%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%B9

Фільм «Україна у другій світовій війні»

https://www.youtube.com/watch?v=eqVNUF-Pg9s&ab_channel=UATVChannel

Відео про різні народи і культури:

<https://odkryjswiat.com/ua/videos/guatape-colombia/> Колумбія

<https://odkryjswiat.com/ua/videos/dziewczyna-z-plywajacej-wyspy-titicaca-peru/> Перу

<https://odkryjswiat.com/ua/videos/nepal-working-women-and-gender-equality/> Непал

<https://odkryjswiat.com/ua/videos/india-portraits-vol-1/> Індія

<https://odkryjswiat.com/ua/videos/india-portraits-vol-2/>

<https://odkryjswiat.com/ua/> - портал подорожей, історії та культури «Odkryj Świat - Відкрий Світ»

Додаткова література та інтернет-джерела:

1. Білак О. Українсько-польські відносини: транскордонне та міжрегіональне співробітництво. <https://www.forum-ekonomiczne.pl/stosunki-ukrainsko-polskie-wspolpraca-transgraniczna-i-miedzyregionalna/?lang=uk>

2. Відносини України з сусідами. Чи є у Києва друзі // <https://www.dw.com/uk/vidnosyny-ukrainy-z-susidamy-chy-ye-u-kyieva-druzi/a-58318402>

3. Діяльність в рамках ООН. <https://ukraineun.org/ukraine-and-un/activities-in-un/>

4. Єндрачик К. Історичні проблеми та політика пам'яті в польсько-українських стосунках (1991 – 2017).

https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/24510/1/endraschuk_istorychni.pdf

5. Зав'ялов А. В. Соціальна адаптація українських іммігрантів. Київ : Саміт-книга, 2020

6. Історія членства України в СНД./ https://minjust.gov.ua/m/str_55

7. Колбіна Т. В. Сутність міжкультурної комунікації як особливої форми соціальної взаємодії представників різних культур. Вісник ХДАК. 2010. Вип.31. Режим доступу: <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/v31/31-2-05.pdf>

8. Малиновська Олена Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії. Київ, Національний інститут стратегічних досліджень, 2018

https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-07/Migration_Politic_Print-fin-3178a.pdf

9. Політичні відносини між Україною та Польщею <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/228-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>

10. Польсько-українські відносини: потенціал більший за проблеми <https://www.prostir.ua/?news=polsko-ukrajinski-vidnosyny-potentsial-bilshyj-za-problemy>

11. Ризик на перспективу: що поляки думають про відносини з Україною <https://www.euointegration.com.ua/articles/2021/01/20/7118659/>

12. То скільки в нас національних меншин. <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/skilki-v-nas->

[nacionalnih-menshin/](#)

13. Українська громада в країнах світу. <https://mfa.gov.ua/dvostoronnye-spivrobitnictvo/zakordonni-ukrayinci/ukrayinska-gromada-v-krayinah-svitu>
14. Україна в міжнародних відносинах. <https://cutt.ly/eVQk8Ar>
15. Українсько-польські відносини в сучасних умовах. <https://cutt.ly/dVQzORs>
16. Участь України у міжнародних організаціях. <http://old.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>
17. Шуляков І.М. Міжкультурний діалог як процес. https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura49/09.pdf
18. Związek Ukraińców w Polsce (Об'єднання українців у Польщі). <https://ukraincy.org.pl/>
<https://mfa.gov.ua/mizhнародni-vidnosini>, <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/ukraine>
<https://www.ukrinform.ua/> ; <https://censor.net/>; <https://armyinform.com.ua/> та ін.